چەند ڕێنموییەك بۆ :

پەروەردەكردنی منداڵەكانمان

لەسەر بەرنامەو ڕێبازی پێشین

دایكی سوننە

لە بڵاوكراوەكانی

ماڵپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

islam_kurd_ba8@yahoo.com

07701517378

عێراق - كوردستان - كەلار

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه أجمعين، أما بعد:

بە ڕاستی منداڵ بەخششو نیعمەتە لە خوای پاکو بێگەردەوە, دڵ خۆش دەبێت بە بینینیان، و هەروەها چاو گەش دەبێت بە بینینیان دەرونیش خۆش حاڵ دەبێت بە خۆش حاڵیان وە یەکێك لە پاڕانەوەکانی پێغەمبەر زەکەریا ﷺ:

﴿وَزَكَرِيَّآ إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥ رَبِّ لَا تَذَرۡنِي فَرۡدٗا وَأَنتَ خَيۡرُ ٱلۡوَٰرِثِينَ ٨٩﴾ (الأنبياء: ٨٩).

واتە: ئەی پەروەردگارم بە تەنهایی مەمهێڵەوەو تۆش چاکترینی ئەوانەی کە دەمێننەوەو لەناو ناچیت .

وە منداڵ جوانیو ڕازاوەییەکی ژیانی دونیایە هیچ کەسێك گەورەیی ئەو نیعمەتە نازانێ جگە لەو کەسانە نەبێت کە بێ بەشن لێی, دەبینیت ماڵو کاتی سەرف دەکاتو دەبەخشێ لە پێناوی گەڕان بۆ چارەسەری ئەوەی کە تووشی بووە .

جا خوشکی ژیرو بەڕێزم: تۆش وەکو دایکێکی بەرپرسیار لە بارەی ئەم ئەمانەتەی کە خوای گەورە داویەتە سەرتدا بۆ ئەوەی هەڵگری بیت, بزانە کە بەڕاستی ئەم ئەمانەتە (پەروەردە کردنی منداڵەکانت) ئەمانەتێکی گەورەیەو, بشزانە خوای گەورە پرسیارت لێ دەکات لە دواڕۆژدا لێت دەپرسێت کە ئایا پاراستووتە یان فەوتاندووتە؟

وە بشزانە نرخو جوانیو ڕازاوەیی نەوەکان، تەواو کامل نابێت ئیلا بە ئاینو ڕەوشت جوانی نەبێت ئەگەر وانەبێ ئەوا دەبێت بە بەڵا لەسەر دایكو باوك لە دونیاو دوا ڕۆژدا .

پێشینان زۆر سوور بوونە لەسەر هەستانی ڕاستەوخۆی خۆیان بەم گرنگیە کە ئەویش گرنگی پەروەردە کردنی منداڵ بووە وەك چۆن دەگێڕنەوە کە خەلیفەی عەباسی (المنصور) ناردی بۆ لای ئەوانەی کە لە زیندانا بوونو پێیانی ووت: توندترینو سەخترین شتێك کە هاتبێت بە سەرتاندا چیبووە لەم زیندانەدا؟ ووتیان: ئەوەی لە دەستمان چوو لە پەروەردەی منداڵەکانمان .

کەوابوو چەند شتێك پێویستە لەسەر منو تۆیش تایبەت بەو منداڵانەمان کە لە سەرووی حەوت ساڵانەوەیە, ئەوەش لە ڕووی ئیمانیو کۆمەڵایەتیەوە, ئاشکراشە کە ڕووە پەروەردەییەکان زۆر زۆرن بەڵام مەجالەکە ئەوەندە فراوان نیەو ڕێگە نادات بە باسکردنی هەموو ڕووە پەروەردەییەکانی تر، بە هەر حاڵ گرنگترینی ئەو شتانەی کە پێویستن ئەمانەن:

١- سووربە لەسەر پاراستنی بیروباوەڕیان لەوەی کە تێکی دەدات, کەوابوو دووریان بخەرەوە لە بەکارهێنانی: چاوەزارو، تەمیمە (واتە: مووری هەڵواسراو بە نیازی پارستنی)، وە دەست خوێندنەوە لە لایەن فاڵچیو... جگە لەمانەش .

قوئانی پیرۆزو سوننەتی پێغەمبەری خوا ﷺ لە دڵیاندا زۆر بە گەورە ڕاگرە، گومانیش لەوەدا نییە کە بڵاو بوونەوەی ئەو ڕووشێنەرو تێکدەرانەی بیرووباوەڕ وەك خوێندنەوەی دەست لە نێو فێرخوازاندا لە قەتابخانەدا تەنها هۆکاری نەزانینو بێ ئاگاییو کەمتەرخەمی دایکان و باوکانە لە ئاراستە کردنو هۆشیارکردنەوەی منداڵەکانیاندا .

٢ ـ سوور بە لەسەر چاندنی باوەڕ لە دڵەکانیاندا بە چاودێری کردنی خوای گەورە بە سەریانەوە, وە تێبفکرێ لە وەصیەتەکەی لوقمان بۆ کورەکەی:

﴿ يَٰبُنَيَّ إِنَّهَآ إِن تَكُ مِثۡقَالَ حَبَّةٖ مِّنۡ خَرۡدَلٖ فَتَكُن فِي صَخۡرَةٍ أَوۡ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ أَوۡ فِي ٱلۡأَرۡضِ يَأۡتِ بِهَا ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٞ ١٦ ﴾ (لقمان: ١٦).

واتە: ئەی کوڕی ئازیزم بەڕاستی ئەگەر گوناهێك بە قەدەر تۆسقاڵە خەردەلەیەك هەبێت لەناو بەردێكدا یان لە ئاسمانەكان یان لە زەویدا حەشار درا بێت ئەوا خوای گەورە دەیهێنێتەوە مەیدانو دەیخاتە ڕوو .

وە ئەوەیان بۆ باسکەن کە خوای گەورە چاودێریان دەکاتو ئاگادارە بە سەر کردارەکانیانەوە ... لە (ثابت) ی کوری قەیسەوە رضي الله عنه لە ئەنەسەوە رضي الله عنه دەگێڕنەوە کە فەرموویەتی:

(أتى علي رسول الله ﷺ وأنا ألعب مع الغلمان، قال: فسلم علينا، فبعثني إلى حاجة، فأبطأت على أمي، فلما جئت قالت: ما حبسك؟ قلت: بعثني رسول الله ﷺ لحاجة، قالت: ما حاجته؟ قلت: إنها سر، قالت: لا تحدثن بسر رسول الله ﷺ أحدا، قال أنس: والله! لو حدثت به أحدا لحدثتك، يا ثابت)(١) .

واتە: پێغەمبەری ﷺ خوا هات بۆ لام و منیش یاریم دەکرد لەگەڵ منداڵەکانداو سەلامی لێ کردین، جا منی نارد بۆ پێویستیەکیو دوا کەوتم بۆ گەڕانەوەم بۆ لای دایکم، کاتێك گەڕامەوە پێی ووتم: چی وا دوایخستی؟ منیش ووتم پێغەمبەری خوا ﷺ ناردمی بۆ پێویستیەکی خۆی، ئەویش ووتی پێویستیەکەی چی بوو؟ ووتم ئەو کارەی نهێنی بوو . ئەویش وتی نهێنیەکەی پێغەمبەری خوا ﷺ بۆ هیچ یەکێك ئاشکرا نەکەی، ئەنەس فەرموی: قەسەم بە خوای پەروەردگار ئەگەر بۆ هەر یەکێك بیگێڕمەوە ئەوا بۆ تۆم دەگێڕایەوە ئەی (ثابت) .

جا تەماشای کە چۆن ئەو دایکە سزای نەدا کاتێك کە کوڕەکەی نهێنیەکەی لێی شاردەوە؟ هەر وەك چۆن هەندێك لە ئافرەتانی ئەم سەردەمە دەیکەن! ! ! بەڵکو هەندێکان پرسیارێکی زۆر دەکەن لێیان سەبارەت بە تایبەتمەندی ئەو ماڵانەی کە دەڕۆنە ماڵیان! ! ! وە ئەوەش کە لەلایاندا ڕوودەدات! ! ! وە بەوەش بەدوا گەڕانو زانینی نهێنیەکان لە دەروونیدا دەچێنیت بەبێ ئەوەی دایکەکە بە خۆی بزانێت! !

٣ ـ بەبەردەوامی ئەوەیان بۆ باس بکەن کەخوای گەورە (عزيز ذو انتقام) ە، واتە: بە تواناو تۆڵەسێنەرە بۆ ئەو کەسانەی کە سەرپێچی دەکەن, وە هەروەها لێخۆشبوو بە بەزەییە بۆ ئەو کەسانەی کە تۆبە دەکەنو دەگەڕێنەوە، وە مردنو توندوتیژی قەبرو تاریکییەکەی وەنارەحەتیەکانی ڕۆژی دواییان بۆ باس بکەو بیریان خەرەوەو, هانیان بدەن لەسەر تاعەت، بەتایبەت نوێژکان, چاودێریان بکەن تیایداو بەخەبەریان بێننەوە لەخەو بۆی, وە پلەو پایەی لەدڵیاندا زۆر گەورە ڕاگرە, وە وریابە لەو بەزەییەی کە دەبێتە ڕێگر لە بەخەبەر هاتنەوەیان, ئەوەی کە تۆو ئەوانیش بەرەو ئاگر دەبات پەنا بە خوای پەروەردگار .

ڕایانبێنە بۆ ڕۆژووگرتن لە تەمەنی منداڵیدا بۆ ئەوەی ئاسان بێت لە تەمەنی پێگەیشتنیاندا، وە وایان پێ بکەن کە هەست بکەن بە چاودێری خوای پەروەردگار بۆیان، کە ڕۆژوو گەورەترین پەروەردەکارە بۆیان بۆ هەست کردنیان بە چاودێری خوای پەروەردگار.

٤ ـ چاودێری منداڵەکانت بکەو وازیان لێ نەهینیتو ئیهمالیان نەکەی کە خەمساردی بکەن لە ئەنجامدانی تاوانەکانو تۆش ئاگەدار بیت, ئامان بێدەنگ مەبە کە ئاگاداریو دەزانی کچەکەت گوێ بیستی گۆرانی دەبێت، یان بۆیە دەدات لە نینۆکیو دەست

---

(١) (رواه مسلم).

نوێژ دەگرێت بەبێ ئەوەی لایببات, یان مووی دەموو چاوی هەڵ دەگرێتو لایدەبات، یان قژی کورت دەکاتەوە لەسەر ئەو کورت کردنەوانەی کە حەرامن, یان کەمتەرخەمی لە بەشێك لە حیجابی شەرعی دەکات یان خەم ساردی تیا بکات، بەوەی کە عاباکەی بڕازێنێتەوە یان بیداتە سەر شانی, یان خۆی بۆن خۆش بکات لە کاتی دەرچوونیدا, یان هەر بەشێك لە لەشی دەربخات, یان خۆی بە تەنها بڕوات بۆ بازاڕ یان شوێنە گشتیەکان یان لەگەڵ سایەقدا خۆی بە تەنها سواری سەیارە بێت, یان خەم ساردیو کەم تەرخەمی بکات لە لەبەرکردنی جلو بەرگی ڕووتو کورت کراوە, یان گۆڤاری خراپو ڕووخێنەرەکانی هەبێت, وە زۆر وریا بە لەوەی کە تەلەفون بخەیتە ژووری تایبەتی خۆی, چاودێریشی بکەی لە دوورەوە وە ئاگاداربە لەوە کە زیادەڕەوی بکەی لە سیقە پێکردنیداو وە لەو وەسوەسە زیادڕەویانەی کە لەوانەیە کاریگەری بکاتە سەر کچەکەتو متمانەی بە خۆی نامێنێت.

پاشان وریابە ئەی دایکی بەڕێز بیانوو بەوە بێنیتەوە بەوەی کە دەسەڵاتت بە سەریانەوە نییەو, پێت ناخۆشە ئەو تاوانە ئەنجام!!! بەڵکو دەسەلات دارو, بەتوانابە لە حەقو ڕاستیداو، ڕازی مەبە بە شتی ناڕەواو, لەسەرخۆو نەرموونیان بە لە جگە لەمانە, بە بەردەوامی بیر بکەرەوە لە فەرموودەی پێغەمبەری خوا ﷺ کە دەفەرموێ:

(ومن كانت له ابنتان فأحسن إليهما كن له ستراً من النار)[٢] .

واتە: هەرکەسێك دوو کچی هەبێت وچاك بێت لەگەڵیاندا ئەوا دەبن بە پارێزەرو بەربەست بۆی لە ئاگر .

شێخی پایەبەرز (ابن باز) (بە ڕەحمەت بێت) فەرموویەتی:

(والإحسان إلى البنات يكون بتربيتهن التربية الإسلامية؛ وتعليمهن وتنشئتهن على الحق والحرص على عفتهن وبعدهن عما حرم الله من التبرج وغيره, وهكذا تربية الأخوات والأولاد الذكور, إلى غير ذلك من وجوه الإحسان حتى يتربى الجميع على طاعة الله ورسوله والبعد عما حرم الله و القيام بحق الله سبحانه وتعالى, وبذلك يعلم أنه ليس المقصود مجرد الإحسان بالأكل والشرب والكسوة فقط. بل المراد ما هو أكبر من ذلك من الإحسان إليهم من عمل الدين والدنيا)[٣] .

واتە: چاکەکاری لەگەڵ کچاندا بە پەروەردە کردنیان دەبێت بە پەروەردە کردنێکی ئیسلامیانەو فێر بکرێنو پەروەردە بکرێن لەسەر حەقو سووربوون لەسەر پاراستنیانو دوورخستنەوەیان لەوەی کە خوای گەورە حەرامی کردووە لە تەبەروج و جگە لەوەش, وە هەر بەم شێوەیە پەروەردە کردنی کچانو کوڕان لە منداڵەکان جگە لە مانەش لە ڕووی چاکەکاریەوە تاکو هەر هەموو پەروەردە دەبن لەسەر گوێڕایەڵی کردنی خواو پێغەمبەرەکەی ﷺ, و دوورکەوتنەوە لەوەی خوا حەرامی کردووەو هەستان بە حەقی خوای باڵادەست, وە بەئەمەش بزانە کە مەبەست تەنها چاکەکاری نییە لە خواردنو خواردنەوەو جلوبەرگ کردن نییە, بەڵکو مەبەست لەوە گەورەترە لە چاکە کاری بۆیانو لە گەڵیاندا لە کارو کرداری ئاینو دونیا .

وە هەروەها لە هەمان سەرچاوەدا (ڕەحمەتی خوای لێبێت) دەفەرموێت:

(وإن الحديث عام للأب والأم).

(٢) (رواه البخاري ومسلم).

(٣) (مجموع فتاوى ومقالات متعددة: ٤ / ٣٧٧).

واتە: بە ڕاستی باسەکە گشتیەو دایكو باوكیش دەگرێتەوە .

٥ ـ منداڵەکانت وریا بکەرەوە لە هاوڕێی خراپو خراپێتی هاوڕیتی کردنیان بۆ ڕوون بکەرەوە: پرسیارێك ئاراستەی ئەو کەسانە کرا لە یەکێك لە ناوەندەکانی منداڵپاریزی لە شارێك لە شارەکانی میرنشینی سعودیە بوون سەبارەت بە هێنانیان بۆ ئەم ناوەندە؟ وەڵامی (٧٥ ٪) یان هۆکارو پاڵنەری ئەوەیان گەڕاندەوە بۆ هاوڕێی خراپ!!!! کەوابوو بیانپارێزن لێیان, وە هەروەها لە کۆڵان وخراپییەکەی وایان لێ بکەن وا ڕایان بهێنن کە کاتەکانیان تەرخان بکەن بۆ ئەو شتانەی کە سوودی هەیە بۆیان وەکو قورئان لەبەرکردن لە مزگەوتدا, وە بەشدار بوون لە ناوەندی پشووی هاوینەیی، پاشان وریابە لە هێنانی دز بۆ ماڵەکەت, بەڵێ دزی بیروباوەڕو شەرەف!!! بە هۆی ئەو ئامرازە زیانبەخشانەی کە هەن بە تایبەت سەتەلایت ئەگەریش چی مەبەستت دڵ خۆش کردنیان بێت .

یەکیك لە بانگەشەکاران دەڵێت: ئەو باوکەی کە سەتەلایت پێشکەش بە منداڵەکانی دەکات, لە ڕاستیدا منداڵەکانی پێشکەش بە سەتەلایت دەکات؟!!!!

شێخ (السعدی) (بە ڕەحمەت بێت) لە تەفسیرەکەیدا دەڵێت: هەر کەسێك واز لە شتێك بێنێو نەفسیشی حەزی لێ بکات خوای پەروەردگار پاداشتی دەداتەوە بە لەوە باشتر لە دونیاو دوا ڕۆژدا, وە هەر کەسێك واز لە تاوانو سەرپێچی بێنێ لەبەر خوا، و نەفسیشی حەزی لێبێت ئەوا خوای پەروەردگار پاداشتی دەداتەوەو دەیکات بە ئیمان لە دڵیداو سنگ فراوانیو سنگ کردنەوەو بەرەکەت لە ڕۆزیو تەندروستی لە جەستەیدا, لەگەڵ ئەوەش کە بۆی هەیە لە لای خوای پەروەردگار لە پاداشتی خوای پەروەردگار کە هیچ توانایەك نییە لەسەر وەصف کردنی .

٦ ـ پاشان وریابە ئەی ـ خوشکی خوێنەرم ـ لە دوعا لێکردنیان ئەگەر چی تورەش بوویت تاکو لەگەڵ ئەو کاتەدا نەگونجێ کە دوعای تێدا وەردەگیرێ وە دوعاکەت گیرا بێت, بەڵکو دوعای خێریان زۆر بۆ بکە .

پێشەوا (القرطبي) ئەفەرمووێت: هێچ شتێك چاوی ئیمانداری پێ گەشاوەو ئارام و ڕوونکەرەوە نابێت وەك ئەوەی کە خێزانو منداڵەکانت ببینیت کە گوێڕایەڵ بن بۆ خوای پەروەردگار .

داوا دەکەین لە خوای پەروەردگار چاکسازی نیەتو زورریەتمان بکات وە بینکاتە ڕوونکەرەوەو ئارامی چاومان لە دونیاو دوارۆژدا, وە یارمەتیشمان بدات لەسەر هەڵگرتنی ئەم سپاردەیە .

وَآخِرُ دَعْوَانا أَنِ الْحَمْدُ لِلّه رَبِّ الْعَالَمِينَ

==================================

مالپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

لە دوعای خێر بێ بەشمان مەکەن